

Levensweg

Het zelf uit de droom geholpen

Elze

te Winkel

Een analytische tocht langs de obstakels van het zelf.

||

Wie zijn we en hoe en waarom zijn we zo geworden? En is dat wat we wilden? Of hebben we vooral of alleen maar gedaan wat anderen willen dat we zijn, doen en kunnen? En zo ja, hoe vinden we de weg naar onszelf terug?

||

Dit boek gaat aan de hand van een paar dromen op zoek naar de culturele invloeden die ons belemmerden om te zijn wie we wilden zijn en onderzoekt hoe we de weg naar onszelf terug kunnen vinden; hoe we de ongewenste ballast van het verleden achter ons kunnen laten.

A-narc(h)isten

zijn

feodale familiekoningen

vergoddelijkte ouders

van in ratio verpakte emotieleiders

vanzelfsprekend

'vrijwillig' vechtende

trojaanse paarden

vanzelfsprekend

halve of hele

jonge en oude

koningskinderen

vanzelfsprekend

beestachtig succesvol

kruidenierende slaggers

vanzelfsprekend

gevaarlijk fobisch

wraakzuchtige verliezers

van het geweten

van goed en kwaad

||

vanzelfsprekend

gekunstelde winnaars

1 Een droom van een familie

Dromen zijn bedrog. Geloof ik graag, maar dat bedrog levert wel voer op voor psychologen en andere deskundigen. Waaronder wijzelf. Want dromen zeggen iets over jezelf en de omstandigheden waarin je leeft. Wat je wel en niet wil. Waar je dag-in-dag-uit mee te maken hebt. Waar je dagelijks aan denkt en wat [dat met] je doet; met wie je omgaat, wat je ervaart. Waar dat aan doet denken. Als je dat wil weten tenminste. Als je de verbanden tussen de dagelijkse omstandigheden in het heden en die van het verleden wil zien en begrijpen. Als je ervoor openstaat... kun je van dromen veel leren. Ze kunnen je waarschuwen om je leven anders aan te pakken. Of zicht geven op wat je bewust of onbewust altijd hebt weggedrukt omdat je er liever niet meer aan herinnerd wil worden. Maar wat beter is om je wel te herinneren omdat je juist daardoor steeds weer dezelfde soort fouten maakt in je leven. Veel dromen blijven echter in mysterieuze raadsels gehuld. Of we weten *dat* we gedroomd hebben maar niet *wat*.

Ik heb veel gedroomd in mijn leven. Sommige staan me [onbeschreven en ongedateerd] jaren na dato nog helder voor de geest, bij andere zijn veel contouren ervan verdwenen of zouden vergeten zijn als ik ze niet schriftelijk had vastgelegd. Omdat ze iets van mezelf laten zien. Iemand die ik was of ben, die wat deed of doet, iemand die ik vergeten was, of onbewust had weggedrukt omdat ze pijnlijke associaties opriepen.

Veel van mijn [herinnerbare] dromen bleken herleid te kunnen worden tot gebeurtenissen die ik letterlijk of figuurlijk had meegemaakt. Zoals die steeds weerkerende droom uit mijn kindertijd waar ik net zolang op de vlucht was voor een grote en kleine man, tot ik in een grote, diepe ravijn viel. Of die droom uit 1980 over een diepe kelder vol gevallen die mij, samen met 'kelderbewoners' als Bach [Händel was er ook maar die was niet bedreigend], vast wilden houden en waar ik alleen met behulp van eigen denk-

kracht uit kon komen, omdat de mensen 'van boven' mij niet wilden, durfden of konden helpen [ik zat als peuter regelmatig voor straf in de kelder en kwam er dan op eigen initiatief weer uit].

Maar niet alles is eenvoudig te interpreteren. Sommige dromen vereisen wat meer reconstructiewerk. Zoals die droom uit 1981 waar ik als eenzame jonge vrouw in een slaapvertrek van een middeleeuws kasteel zat met een bewaker op de gang. Of die droom uit 1982 met allemaal opgezette hoofden op de kast, waar ik me tussen verborgen had. En wat te denken van al die, in vele gedaanten voorkomende, dromen in mijn jeugd en later over de Tweede Wereldoorlog; een oorlog die ik nooit heb meegemaakt omdat ik pas vier jaar na afloop daarvan ben geboren.

In een van mijn recente dromen loop ik alleen over een heel grote vlakte in het Midden-Oosten. In een soortgelijke loop ik zwijgend naast een man door de woestijn. Dit soort dromen zijn echter makkelijk te verklaren want ik ben weliswaar nooit in het Midden-Oosten of de woestijn geweest maar heb in mijn vorige boek wel de religie onder de loep genomen en me behoorlijk ingeleefd in de personages en de Arabische omstandigheden eromheen.

Mijn droom op 21-01-07 was wel heel bijzonder. Een filmconcept waard. Ik droomde over een haast oneindig lang, smal weggetje, steegje bijna. Een oud historisch straatje met een dito bestrating. Aan weerszijden daarvan waren allemaal woningen en wat dies meer zij. Helemaal aan het eind ervan zat een man, een vrouw schuin achter hem. Iets verderop stonden nog een paar mensen. Ze zeiden niets. Vervolgens kwam ik via een brede weg, die in een grote, halve boog om het straatje liep, weer uit bij het begin. Om de tocht vervolgens gewoon weer opnieuw te maken. Wat een hele uitdaging was, want het was geen gewoon straatje. Het was een levensweg met allerhande historische gebeurtenissen. Een emotionele levensweg want iedere keer als ik er doorheen liep werd ik met dezelfde omstandigheden en emoties geconfronteerd als destijds. ik was bezig mijn straatje met belevenissen schoon te vegen maar dat was zo makkelijk nog niet. Het veelbetekenende stilzwijgen van de man en nog meer van de achter hem scharende rest bracht mij echter dusdanig uit mijn evenwicht dat ik de geschiedenis keer op keer bleef herhalen en daardoor steeds weer tegen dezelfde problemen

aanliep: de zwijgzame man met zijn stilzwijgende volgelingen en het wraakzuchtige geschreeuw van de Franse revolutie. Dat laatste was een doodeng stukje want iedere keer dat ik er langs kwam zat ik weer midden in de historie. Ik was namelijk een van degenen waar op gejaagd werd. Ik kwam er steeds weer met moeite doorheen en wist maar niet hoe ik dat conflict moest oplossen. Toch wilde ik er steeds weer langs, net zolang tot ik er net zo relaxt langs zou kunnen als langs alle andere historische gebeurtenissen die mij ooit zo emotioneel van slag hadden gemaakt. Maar voordat het zover was daalde ik ineens van een brede, koninklijke trap die in de maak was. Een man, naar het leek een vriend, was bezig een sierlijke houten bovenrand op de leuning te figuurschaven. Op het plein, onder aan de trap bleef ik staan en keek naar boven. Ik was kinderlijk blij met 'mijn' in aanbouw zijnde luxe trap. En zo werd ik wakker.

Verbaasd en blij. Over mijn gang door al mijn vorige levens. Die net zozeer een werkelijk feit zouden kunnen zijn, als een symboliek voor mijn leven als senior nu en als ouder, volwassene, junior en kind vroeger.

Want wat weet ik daar nu van, vorige levens en zwijgzaam manipulerende en opstandige geesten die in je dromen rondspoken. Die je de woestijn, het ravijn of de kelder in, of op de kast jagen en je in een slaapvertrek van een middeleeuws kasteel gevangen zetten, niets toch zeker. Net zomin als de wetenschap. Die blijven net als ik met stomheid geslagen waar het onverklaarbare ervaringen en gebeurtenissen van deze en gene betreft. Waarmee ik niet wil zeggen dat het niet zou kunnen. De geschiedenis staat bol van geestige verhalen.

Zoals in de bijbel, dat verduiveld goddelijke boek dat zo'n belangrijke plaats innam in mijn familie en jeugd. Daar draait zowel in het Oude Testament, het boek van de Joden, als in het Nieuwe Testament, het boek van de Christenen, alles om een goddelijk (ver)wachtende vader die de levensjaren van zijn nazaten op verduiveld geestige wijze bepaalde en bepaalt en zijn verduiveld opstandige zoon die de levensweg van de Christenen zo'n goddelijk revolutionaire richting gaf en geeft.

Volgens de verhalen uit het Nieuwe Testament zijn geesten door God ge-

creëerde onzichtbaren [kol.1:16], die net als mensen behept zijn met emoties [Lucas: 8:27-33]. Ze kunnen sidderen van angst [Jak.2:19], boos zijn [Marcus 1:34], praten [Lucas: 8:27-33], anderen kwellen en bezetten [Marcus 5:1-20] en ongelukken veroorzaken [Marcus 9:22]. De zoon van die geestige vader weet wel raad met hen. Hij verbiedt hun om te praten omdat zij hem kennen [Marcus 1:34] en drijft ze uit. Ook anderen ontdekken dat ze boze geesten kunnen uitdrijven als ze het in Jezus naam doen [Lucas 10:17]. Boze geesten als die goddelijke [voor]vader uit het Oude Testament bijvoorbeeld. Want die blijkt niet alleen zelf een geest, hij verwacht ook dat je in zijn geest handelt. Dat je zijn geest voortdurend bij je draagt. Doe je dat niet dan verdwijnt ie en wordt ie boos. Dan jagen boze geesten je in naam van een goddelijke [voor]vader de stuipen op het lijf. 'Maar van Saul was de Geest des Heren geweken en een boze geest, die van de Here kwam, joeg hem angst aan' [1-Sam. 16:14]. De goddelijke [voor]vader ontfermt zich namelijk alleen over degenen die hem vrezen [Ps.103:13]. Daarom zendt hij voortdurend boze geesten om het volk en door hem aangestelde leiders tegen elkaar op te hitsen en angst aan te jagen [Rich. 9:23]. Sommigen worden daar zo bang voor dat ze hen allerhande offers brengen [Deut.32:17]. Zoals Jezus, de zoon van die goddelijke vader die zich, net als Isaäk, vrijwillig als een lam naar het slachthuis van zijn Abramitische vader laat brengen [Gen.22:1-19]. Om vervolgens op te staan als opstandige geest die de geestelijk vader van al die boze geesten het helse vuur aan de schenen legt. Met als gevolg, geestige herrie in de tent. Krijg je geestige revoluties van. Allemaal boze geesten naar het beeld van een goddelijke vader geschapen, allemaal goddelijke vader kopieën die elkaar te vuur en te zwaard bestrijden op leven en dood. Die zich over je ontfermen als je bang voor hen bent en offers vragen. Volgens de schaaklustige verwachtingen van de geestelijk vader van al die heethoofden. Die wil immers dat je niets uit jezelf doet maar alleen maar spreekt en handelt zoals hij je geleerd heeft. Dat je alles doet wat je goddelijke vader behaagt [Joh. 8:28-29]. Dat je 'uw naaste liefhebben als uzelf' [zoals Eva en Jezus], 'niet haatdragend en wraakzuchtig' [zoals zijn goddelijke vader, zichzelf, Sara en al die andere schijnheilige volgelingen toestaat] en 'niet moet doodslaan' [zoals Kaïn, en als Abraham had ge-

daan als een engel niet net op tijd had ingegrepen], maar wel een mens zijn naar zijn goddelijk heerszuchtig oog om oog, tand om tand beeld [G.1:26, 3:6, .22:11-12, Ex.20:13, Lev.19:18, 24:19-21]. Daarom is Jezus niet gekomen om vrede te brengen maar het zwaard' [Matth.10:34]. Mag je namens hem niet haatdragend, niet wraakzuchtig en niet doodslaand oorlog voeren tegen een goddelijk onzichtbare vader die op 'geestige' wijze het leven van jouw en anderen voortdurend zit te verzieken. Die na-ijverig is en anderen zijn na-ijver wil doen voelen als de naar zijn beeld geschapen boze geest net zo ijdel is als hij [Ez.23:25]. – 'Zij verwekten Mij tot na-ijver door wat geen god is. Zij krenkten Mij met hun ijdelheden. 'Daarom zal ik hen tot na-ijver verwekken door wat geen natie is; door een dwaas volk zal ik hen krenken' [Deut.32:21]. 'Want zij zijn een verkeerd geslacht' [Deut.32:20]. – Kun je de opstandige zoon onzichtbaar helpen om al die boze geesten van zijn goddelijke vader oog om oog, tand om tand te verdrijven. 'Want allen die het zwaard grijpen zullen door het zwaard omkomen' [Matth.26:52]. 'Heb uw vijanden lief' [Matth.5:44]. Die zijn immers ook door die goddelijke vader naar zijn beeld en gelijkenis gecreëerd [kol.1:16]. Verdeel en heers nietwaar.

Mijn jeugd is doorspekt met dit soort geestige verhalen over de goddelijke verwachtingen van een behaagzieke vader en zijn opstandige zoon. Vol verhalen over hel en verdoemenis en boze geesten als je niet aan de behaagzieke verwachtingen van die goddelijk haatdragende, verduiveld wraakzuchtige moordvader voldoet. Als je je niet net zo gehoorzaam als een lam naar de slachtbank van vader Abraham laat leiden als zoenoffer voor een 'goddelijke' voorvader als Isaäk en Jezus. Verhalen die alom weerklink vinden in de joodse en christelijke maatschappij van gisteren en vandaag. Aangevuld met soortgelijke verhalen die in de Islamitische geest zijn geschoold.

Ook vandaag de dag zijn de goede en kwade geesten niet van de lucht. Er whisperen aardig wat ghosten op de TV. De fillmindustrie doet goede zaken. Net als de mediums, die zien er ook wel brood in. Dromen allemaal net zo van een goddelijke positie als al die liefhebbers van goddelijk behaagziek heersende vaders. Willen allemaal net zo met goddelijke oogkleppen oog om oog, tand om tand vaders behagen als goddelijk Abramistische vaders

en zoons en verduveld schijn-heilige Sarageesten. Daarom overspoelen ze het leven van anderen met goddelijk revolutionaire familiewetten en regelgeving. Opdat iedereen behaagzieke vaders en moeders aanbidt, niets uit zichzelf doet maar om ouders te behagen handelt volgens de heethoofdige oog om oog, tand om tand verwachtingen van heerszuchtige [voor]vaders en daarmee zijn tirannieke geest voortdurend bij je draagt. Met alle gevolgen van dien.

De weg is lang en de gevolgen eenzaam als je, te midden van een wereld vol boze geesten van goddelijke vaders, het pad van logica en redelijkheid probeert te volgen. Het pad van rechtvaardigheid. Net zolang als de levensweg uit mijn droom. Net zo eenzaam als mijn Midden-Oosten droom. Net zo fataal opgejaagd als mijn droom over die twee mij bezeten achterna jagende mannen. Net zo gevangen als mijn droom over die vrouw in het kasteel. Net zo wraakzuchtig vernietigend als in die Franse en al die andere oorlogszuchtige revoluties. Je kop gaat eraf. Hebben ze met sadistisch genoeg op de kast gezet. Net als in mijn droom uit 1982. Die droom, die me al die jaren intrigeerde, die ik nooit helemaal begreep. De droom over een man in een invalidekar op de gang waar ik zo van schrok. Een man met twee vrouwen waarvan er één aardig en één boosaardig. Die ons [mij en een heleboel anderen] wilden vermoorden en opzetten. Een invalide man die doet denken aan een recente droom over een dito man in een invalidekar die er even later als een haas vandoor gaat - zonder invalidekar - en mij opzadelt met zijn invalide rotzooi. Een man die zich [in beide dromen] voordoet als de gevangene van een boosaardige vrouw met helpers die naar haar pijpen dansen omdat ze hen in *hun* macht had. Van die behaagzieke pijpen die zoveel ellende aanrichten, waar ik een eind aan moet maken. Door te suggereren haar helper te zijn en haar af te leiden zodat de anderen kunnen ontvluchten; vrij kunnen zijn. En daar sta je dan, te midden van al die anderen. Met je kop op de kast. Daar lig je dan, nederige dienaar, in het ravijn. In een 'geestige' kelder. Net zolang tot de familie ontvlucht en de kust veilig is. En dan met z'n allen kijken naar de ravage. De ravage van 'ik doe jou aan wat mij is aangedaan'. De ravage van 'mijn naam is haas' ouders die hun ego-

(l)isten boosaardig willen overdragen aan hun partner en nageslacht. Die razend worden als anderen doen wat zij nooit durfden: rationeel protesteren en afstand nemen. Die door het lint gaan bij het idee dat anderen *wel* gewoon hun eigen rechtvaardige gang gaan. Daar sta je dan, te midden van de ravage van goddelijke familieleden die hadden willen doen wat jij doet, van de boom der kennis eten, nadenken over goed en kwaad en het gedrag van zichzelf als goddelijk profilerende leiders thuis en elders openlijk in twijfel trekken en afstand van nemen. Die hadden willen doen wat jij doet, je eigen rechtvaardig gecultiveerde plan trekken, zelfs als je wordt verstoten. Zelfs als je met opgedrongen schuldgevoelens wordt verjaagd omdat je je niet net zo schijnheilig onderdanig gedraagt als zij. Zelfs als het gevolg is dat je op achterbakse wijze de woestijn in wordt gestuurd. Zelfs als zichzelf sneaky a-narc(h)istisch vergoddelijkende, invalide gevangenen mannen je opzadelen met hun rotzooi omdat 'hun voeten snellen naar het kwade en zich haasten om [fysiek, mentaal, economisch en cultureel – nog veel meer] onschuldig bloed te vergieten' [Jes.59:9].

[1985]

Voor vaders zijn de kindren spel,
spel om te concurreren.
Meestal begint het al heel vroeg,
het spelen met het zaadje
uit het geheime laadje
van vaders voorraadkast.

Daarna is enkel en alleen
plezier wat telt
en niet de ongemakken.
Die zijn maar lastig,
een corvee
en iedre wee
brengt kindlief dichterbij.

De concurrentie is al vroeg begonnen.

De buik
waar 't kind in zat

had

moeders aandacht
weggenomen
en vader-kind was zielig.

Dit gaat zo door
als 't kind geboren is.
Vader een kind
die bedelt om wat aandacht,
jaloers is op de baby,
voelt zich heel vaak
erbuiten staan.
Zijn glorie is
ik-weet-niet-waar
verdwenen.

Pas als de baby peuter wordt
en nog wat later kleuter
grijpt vader zijn gemiste kans
en met wat zoete broodjes
lokt vader kleuter naar zich toe
en voelt zich nu wat meer mans.

Van nu af aan is
concurreren
vaders leus.
Hij blijft een kind
die bedelt om wat aandacht
van moeder
en haar zwart maakt
in de ogen van zijn kind.
Volwassen zijn
alleen voor haar
maar dat is niet zijn keus.

Conformisten

zijn

gehersenspoeld gevangen subdictators

ze slaan je uit lood

betuttelen je ziek

en

knuffelen je dood

want alleen zo voelen zij zich

als beestachtig succesvol kruidenierende slagers zo groot

zijn

overlevingsjagers

die in de vorm van trojaanse behagers

en economische familiegedragers

verworden zijn tot identiteits-belagers

en schuldgevoel aanpratende

geluksdoorzagers

zijn

onnadenkend gebonden

meedogenloze emotionisten

die manipuleren, intimideren en chanteren

door jouw en anderen

te bezeren met

wat ik heb, zij heeft, wij hebben willen

mag jij en zij niet

competeren, beconcurreren, bestrijden of creëren

maar moet je

zonder te protesteren, te argumenteren of te distantiëren

voor ons

discriminerend beheren

2 In de ban van de conformist

In de Achterhoek, de regio waar mijn wortels liggen, is conformeren al sinds zijn ontstaan, eind 8e eeuw, een vertrouwd gegeven. Was het toen, ten tijde van Karel de Grote op straffe des doods verplicht om het christelijke [RK] geloof aan te nemen, daarna waren het vele generaties kasteelheren, grootgrondbezitters, calvinisten van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden en een eeuwenlange ontoegankelijkheid van het gebied, die ervoor zorgden dat tot het einde van de 19e eeuw feodalen het denken en doen van individuen bepaalden. Pas dan, met de aanleg van spoorlijnen en verharde wegen krijgen de Achterhoekse bewoners wat meer zicht op de rest van de wereld. Wordt er een tipje van de feodale sluier opgelicht. Eeuwenlang hebben landheren en herenboeren het leven van de familie Doorsnee gedomineerd. Dienden horige mannen dag en nacht klaar te staan voor de grillen van landheren en herenboeren. Werden horige vrouwen geacht ten behoeve van het arbeidsproces van de landheer zoveel mogelijk nieuwe horigen te creëren. Konden vrije dorpelingen alleen alleenheerser zijn in keuterboerende, wevende en knechtende armoede of handelend proberen geld te vergaren.

Om toch enigszins aan die religieuze en economische tirannie te ontkomen heeft de van oorsprong Saksische Achterhoeker een eigen karaktertrek ontwikkeld: Achterbaks zijn: ja-ja zeggen terwijl nee-nee wordt bedoeld. Open en eerlijk zijn was namelijk te link want het feodale gezag dulde geen tegenspraak. En zij had het geld en dus de macht en dus het geweld. Op Wikipedia lees ik over het karakter van de Achterhoeker: “In de archetypische Achterhoeker schuilen meerdere zielen. De eerste is er een van nederigheid en volzaamheid. Van het vermijden van conflicten en loyaliteit aan de baas. Maar er is ook een anarchistische ziel, die het boven hem gestelde gezag minacht en die zeer gesteld is op vrijheid. Beide zijn gevormd en gepolijst in eeuwenlange onderdrukking”.

De Achterhoeker blijkt een gestandaardiseerde Achterbakker te zijn; een hiërarchisch gespleten a-narc(h)ist-en-conformist zonder zelf. Naar boven en buiten toe onderdanig en conflict vermijdend, zichzelf wegcijferend en beleefd vriendelijk; naar beneden en binnen toe net zo overheersend en conflict zoekend als de 'hoge heren' naar hem of haar. Net zo anarchistisch argwanend naar iedereen die hem of haar zijn of haar vrijheid wil afnemen (wat mot je). Net zo anti-regels (waar bemoei jij je mee). Net zo dictatoriaal (doe wat ik je zeg want anders....). En net zo minachtend naar alles wat boven hem of haar uitgroeit (wat verbeeldt jij je wel).

Aangezien de horige kinderen-producerende-vrouw het laagste op de ranglijst stond is zij het beste opgeleid in Achterbaks conformeren. Is zij superieur op het gebied van trojaanse trucjes. Is zij meester op het gebied van mooie conformistisch beheerste plaatjes aan de buitenkant en hoge heerlijke onbeheertheid aan de binnenkant. Van generatie op generatie. Eeuwenlang. Daarom heeft In de Achterhoek de horige vrouw de wijsheid in pacht en de horige man de illusies. Alleen willen ze dat niet horen. Want over zo iets praat je niet. Dat *doe* je alleen. In stilte.

Met andere woorden, onder de religieuze schijn van Achterhoekse solidariteit blijkt een gespleten wereld vol anarchistisch conformerende Saksen te zitten. Achterbakse familiekoninkjes die met een gemoedelijk charmeoffensief als wapen, iedereen die het waagt om zonder hun toestemming boven 'hun' anarchistische conformistenveld uit te steken, oorlogszuchtig omver maait. Die zich - onder het mom van de ene hand wast de andere – laten leiden door de wetten van het recht van de sterkste en zich vervolgens van geen kwaad bewust zijn. Want godheden, feodalen en familiekoningen mogen dan de leiders zijn, dan wel alleen als het Achterbakkers uitkomt. In 'hun' Saksische paradijs plukt immers niemand de vruchten van de boom der kennis, van goed en kwaad. Daar is goed je conformeren aan de grootste anarchist en kwaad je kritisch daarvan distantiëren. Dus wat de Saksische Achterhoeker doet moet jij ook. Waag het dus niet om zelf te denken en zelf te doen, om alles te onderzoeken en het goede te behouden. Om de waarheid te willen weten want die bestaat niet in de Achterhoek. De

I-saksonische leugen regeert. – De leugen van de tweede zoon van Isaäk, Jakob, de kleinzoon van Abraham. Want volgens een legende stammen de Saksen van Isaäkson, oftewel, de zoon van Isaäk. Vandaar misschien die witte wieven, de witte nevel die als vrouwelijke spoken in allerhande Saksische verhalen opduikt. Dat zijn natuurlijk Sara, Rebekka, Lea en Rachel, respectievelijk de moeder en vrouw van Isaäk en de opgelegde en gekozen vrouwen van David. Vier vrouwen waarvan de vierde het onderspit delft tegenover de eerste drie die eensgezind anderen manipuleren om te doen wat zij willen. – Breedgevoord. Wel zo makkelijk. Dat is immers de brede weg... van de minste weerstand tegen het religieuze geweld en familiegeld van de vriendjespolitiek van goddelijk uitverkoren familiekoninkjes.

Want daar begon het. Bij met conformistisch geweld anderen manipuleren en dwingen goddelijk a-narc(h)istische familiekoningen feodaal te behagen. Te aanbidden. Om samen een nieuwe groep te vormen; één geweld(dad)ig familiair, educatief, economisch en politiek front tegenover anderen. Eén door feodale groeps wetten en -regels gestructureerde a-narc(h)istenfamilie. Gericht op conformeren aan het recht van de sterkste. Op het grootste, sterkste en meest succesvolste familiebedrijf zijn. Op samen staan we sterk. Op straffe van economische uithongering en erger als je dat niet doet. Als je 'zwak' bent. Als je zelf denkt en doet.

Daarom zijn alleen 'sterken' welkom in de groep: conformisten die zich laten zien als sociale groepsleden met een rechtvaardig gezicht, maar die rechtvaardigheid onderwerpen aan de leider die hun belangen het meest succesvol kan behartigen. Na-apers die na-praten en na-doen. Die nieuwkomers toelaten of afwijzen op grond van 'sterke' of 'zwakke' kanten. Die bepalen of en zo ja hoeveel precies uitgemeten kennis een lid openlijk mag hebben en/of stiekem mag weten. Die zittende leden regelmatig controleren op mogelijke tekortkomingen. Die al diegenen die niet precies aan hun voorwaarden voldoen zonder pardon uit de groep gooien. [Die dan vervolgens een nieuwe familie, school, organisatie, politieke partij of culturele groep creëren, gebaseerd op *eigen* recht van de sterkste principes, met *eigen* wetten en regels, gebaseerd op *eigen* recht van de sterkste belangen. Belangen die zich

tegen de oude groep kunnen keren. Zeker als iemand uit de groep is gegooid omdat hij een bedreiging vormde voor de leiders en toekomstige opvolgers, of niet goed genoeg (meer) was, maar wel slim genoeg om samen met anderen een nieuwe bedreiging te vormen. Want kleine conformistjes worden groot. En sterk].

Daarom kun je conformisten maar beter te vriend houden. Want conformisten zijn niet voor de poes. Ze lijken verdacht veel op hun leider. De a-narc(h)istenleider die zich als een alleenheerser laat bedienen. Die autoritair bepaalt dat je elke beslissing van het gezag zonder discussie dient op te volgen, dat je niet zelf mag weten wat je doet en niet vrijuit mag zeggen wat je vindt en wil. Die alle bevoegdheden in de familie, de school, het bedrijf en het land in de rechter hand heeft gelegd en alle taken in de linker. Die bepaalt wat volgers mogen weten, kunnen en doen en met een luide brul protesteert als volgers hem voor de gek houden of boven het hoofd groeien. Die in zo'n razernij kan uitbarsten als hij niet onmiddellijk zijn zin krijgt, of kritiek, dat iedereen van schrik doet wat hij wil. Zo loop je immers de meeste kans dat ze jouw belangen zullen [blijven] behartigen. Dat ze zo bang zijn uit de groep te worden gegooid, of erger, dat ze zo mak als een [Isaäk]lam hun leven voor eeuwig en altijd in jouw feodale handen leggen en zorgen voor geschikte opvolgers. Opvolgers die de belangen van oude leiders onvoorwaardelijk moeten ondersteunen en het werk één-op-één moeten voortzetten als de dagen van de leiders geteld zijn. Waar opvolgers dankbaar misbruik van maken. Door alleen te begrijpen wie en wat ze willen grijpen. Door bewonderend te luisteren naar a-narc(h)istische leiders die hun wetenschappelijke bevoegdheden 'verdiend' hebben, maar de argumenten die hun niet te pas komen plompverloren naast zich neerleggen. Door conformistisch gespecialiseerde leiders allerliefst met de vervelende taken op te zadelen. Ach ja, lacht de opvolger fijntjes: 'als ik maar goed na-aap krijg ik vanzelf mijn zin' Krijg ik met een lach, een conformistentong en een a-narc(h)istentraan alles als vanzelf gedaan'.

En daar sta je dan. Als nieuwkomer in de familie, op school, in het bedrijf of in het land, je mag niet zelfstandig zijn, niet zelf bepalen of ontdekken of je

iets kan of niet, niet je eigen leven inrichten, niet zelf je eigen keuzes bepalen, niet zelf je mening vormen, en erger nog, je niet distantiëren van conformisten die zich laten leiden door goddelijk feodale familiekoningsdictatuur. Je wordt geacht net zo gehoorzaam als Isaäk de jouw gegeven plaats in te nemen, je mannetje-vrouwetje rol op te pakken door je te identificeren met egoïstisch conformerende soort- en kastegenoten en je te conformeren aan de leider van de groep.

De consequenties laten zich raden. Als men van jongs af aan in een conformistisch dwingende omgeving opgroeit, zowel thuis, op school als in de lokale gemeenschap, zal men zich makkelijker voegen naar heersende regels en gewoonten. Zal men sneller de regels zonder slag of stoot onderschrijven. Ook als men volwassen is. Zelfs als men in een meer democratische omgeving terecht komt blijft veel van het aangeleerde gedrag bestaan. De angst voor de gevolgen zitten immers diep in het, al dan niet bewuste, verleden verankerd. Het begrip veiligheid heeft voor een conformistisch opgevoede persoonlijkheid dan ook een heel directe betekenis. Voor hen betekent dat gevrijwaard zijn van mentaal, fysiek, religieus en economische geweld. Gevrijwaard zijn van stigmatiseren, tiranniseren en vernederen. Van jaloezie en wraak. En dat kan volgens hun ervaring alleen als ze precies doen wat de leider van de groep wil. Dus blijven ze veelal gezagsgetrouw doen wat er van hen verwacht wordt, ook als ze vrij kunnen kiezen. Vooral ook omdat de contacten met de familie op de oude leest geschoeid zijn, omdat andere keuzes onvermijdelijk conflicten geven. De leider heeft immers bepaald wie en wat je mag zijn en nadoen. Bovendien krijg je in de conformistisch gedemocratiseerde samenleving ook de wind van voren als je je distantieert van de onredelijkheid van de anarchistisch conformerende familie-maatschappij. Het is immers ook not-done als je je distantieert van bedrijfsleiders en politici die er een feodaal a-narc(h)istenpotje van maken.

De conformist probeert het onmogelijke mogelijk te maken: het ene doen en het andere niet te laten. Oftewel, hij kiest voor het compromisemodel: zowel het conformistische als het a-narc(h)istische deel van de samenleving dienen: conformeren aan de een en identificeren met de ander. Daarmee heeft

hij zowel zijn eigen geweten als die van de conformistische en a-narc(h)istische omgeving in slaap gesust. Het is immers een 'vrije' keuze geworden. Hij is zo trots op 'zijn uitvinding' dat hij identificeren met mannetjes en conformeren aan vrouwtjes tot sociale deugden verheft. Doen wat de familie thuis, op school, op het werk of in de politiek wil heet vanaf nu sociaal en verantwoordelijk. Daarmee zijn de leiders niet meer opgelegd maar 'gekozen' feodalen. Simpelweg opgelost door 'vrijwillige' onderwerping.

Door conformistisch gedrag met a-narc(h)istische tactieken een loverachtige draai te geven lijkt de vrijheid van keuze en meningsuiting gegarandeerd. Iedereen is tevreden. Van angstig conformeren is het immers een 'vrij identificeren want ik heb er belang bij' geworden. Dat het belang nog steeds dezelfde is gebleven: gevrijwaard zijn van mentaal, fysiek of economische geweld wil hij niet weten. En al helemaal niet dat hij nu nog meer op zijn hoede moet zijn omdat achter de vriendelijke benaderingen van familie en anderen feodale bedoelingen schuil kunnen gaan. Want als iedereen het gedrag van de egoïst [van generatie op generatie] kopieert heet egoïsme normaal en biologisch bepaald. Is niemand schuldig. En dat is precies de bedoeling want in zo'n wereld kun je gewoon doorgaan met onrechtvaardig zijn en van de prins geen kwaad weten. Je creëert gewoon feodale familietenen. Succes verzekerd. Want zo hoort het ook in het land van de Achterbakse Heren, het land van de VOC piraterij, het land waar iedereen geacht wordt zijn geest in keurig afgebakende a-narc(h)istenhokjes te laten stoppen. En daarmee zijn of haar identiteit. Met als prijs: conformeren. Dat spreekt.

Conformistenfamilies blijken onverzadigbare egoïsten. Abramitische families die miscommunicatie creëren en in stand houden omdat ze alleen iets willen weten van de taal van open en eerlijkheid, van recht en redelijkheid als het in hun egoïstische familietaaltje past. De taal van vriendjespolitiek. Van achterbakse etikettetaal waarlangs je persoonlijk wordt vervormd. De taal van ja zeggen en nee bedoelen. De 'ik bepaal dat Abramitische vaders alles, Saraitische moeders iets en Isaäksische kinderen niets mogen' taal.

Ook daar heb ik veelvuldig over gedroomd. Geen wonder want mijn taal was anders dan de hunne. En dat is in de ogen van conformistenfamilies niet

minder dan een oorlogsverklaring. Zij zijn immers de trouwste bondgenoot van de 'ouwe heer', de familiekening, de vriend van de grote egoïst. Daarom stellen ze met een stalen glimlach leugens boven waarheid en rechtvaardigheid, dominantie boven logica en redelijkheid. Daarom zijn ze meester in het etaleren en uitlokken van trojaanse trucjes als charmeoffensief, Calimerogedrag, manipulatiemethoden en lastercampagnes. In ego(kopi)ïsme en trojaanse oorlogsspelletjes.

Net als in die ene droom over de Tweede Wereldoorlog. Ik ben een Duitse soldaat in Amsterdam en moet op zoek naar onderduikers en 'handlangers'. Samen met anderen jaag ik door grote huizen, dan blij ik ineens onderduikers en anderen te helpen ontvluchten en vervolgens zie ik hoe, ergens buiten Amsterdam, op een zandweg, eerst anderen en daarna ikzelf wordt doodgeschoten. Het was een droom waar ik me vreselijk voor schaamde. Ondanks dat het gedrag van die Duitse soldaat dat halverwege de droom weer goed maakte. Speelt het NSB verleden van de grootvader die ik nooit gekend heb hier een rol in? Heb ik me net zo laten intimideren door ego(l)istische familieleiders? Leiders die willen dat je net zo reageert als zij. Net zo strijdt, net zo verdedigt, net zo verliest en net zo overgeeft aan hersenspoelers. Heb ik me net zo laten domineren door egoïsten die je trojaans of met intellectueel, economisch, cultureel en fysiek geweld dwingen om de strijd aan te gaan tegen hun vijand: waarheid en rechtvaardigheid, tegen logica en redelijkheid, tegen soortgelijke egoïst-en-families?

Feodale leiders willen mensen die op commando discrimineren en intimideren. Willen conformisten die naar boven aanpappen en naar beneden terugtrappen. Die zich net zo laten leiden door alles wat groter, sterker en ouder is als zijzelf doen en hebben gedaan. Die uit eigen belang, *hun a-narc(h)istische gang* gaan om vervolgens net zo feodaal intimiderend boven anderen te kunnen staan als hun voorouders hebben gedaan. Willen conformisten die de een overrompelen met trojaanse boodschappen als: 'jij bent de mooiste, beste, liefste, ik doe alles wat jij wil', 'ik heb het beste met je voor', 'kan ik je helpen', 'wat kun jij dat goed', 'vooruit dan maar', 'je bent geweldig', 'maar ik hou toch van je'. En de ander arrogant benaderen met: 'jij stelt niks

voor', 'ik ben de oudste, wijste, beste of grootste, 'ik ben de baas', 'dat is mijn verantwoordelijkheid', 'stel je niet aan', 'niet zeuren', 'daar mag jij niet aankomen', 'wat verbeeld jij je wel', 'daar weet jij niks van', 'help eens even', 'kun je dát niet eens'.

Daarom worden conformisten pas erkent als ze struisvogels zijn. Als ze zich van de domme houden, groepsgebonden zijn en feodaal leiden. Als ze een afkeer hebben van logica, kritiek en rationeel leiderschap. Als ze de gevolgen van conformeren bagatelliseren, zich - uit naam van egoïstische familieleden en vrienden - irrationeel opwerpen tot beschermer van egoïsten, de gevaren voor rationelen binnen en buiten hun directe gezichtsveld opblazen tot goddelijke hoogte en de oorlogszuchtige a-narc(h)istenslang uit hun midden aan hun conformistenborst koesteren. Met andere woorden, pas als ze hun (onbewuste of bewuste) angst om hun autonomie voorgoed kwijt te raken en als hofnar te eindigen, agressief projecteren op de in de ogen van familieleiders ongewensten; pas als ze hun interne autonomieconflict vernietigend afreageren op 'die ongehoorzame anderen' door met een satanisch genoegen hun autonomie te bekogelen met cynisme, vernederingen vooroordelen, stigma's, maatschappelijke belemmeringen en ander mentaal en fysiek geweld, worden ze beloond. En pas als ze net zoveel waarde hechten aan Achterbakse Spelletjes als de familiekoning worden ze als een oorlogsheld geëerd. Want dan zijn ze de hofnar die zij juist niet wilden zijn. Net als zij.

De a-narc(h)ist regeert, met de conformist als wapen. Net als in het paradijs. Net als in de tijd van de Franse revolutie en al die revolutionaire tijdperken daarvoor en daarna. En de a-narc(h)istenboom wordt hoe langer hoe dikker want vele kleintjes maken een grote. De geschiedenis herhaalt zich. De conformisten van vroeger zijn de a-narc(h)isten van nu en de a-narc(h)isten van nu worden de leiders van morgen. Hun geheim? De creatie van illusies. De illusie van perfectie. Van perfecte leiders en perfecte volgers. Want voor 'perfecte plaatjes' bestaat de waarheid niet. Net zomin als voor zich uit de naad werkende stroopsmeeders.

Conformeren. Het begint bij ja zeggen terwijl je nee bedoelt. Bij grenzeloosheid en grenzen. Bij Egoïsme. Bij de grens van de één met alle egards moeten respecteren en bij de ander minachtend moeten overtreden. Bij 'ik mag alles en jij mag niks'. Het begint bij groepsgrenzen; bij 'wij mogen alles en jullie mogen niks' families en culturen.

Conformeren. Het begint bij het spel van de taal. Bij leugens. En iedereen die dat spel niet wil spelen, die taal niet wil (s)preken, heet dom, onverantwoordelijk en asociaal. Een verrader. Want op het snijvlak van egoïsme vindt vriend en vijand elkaar. Man en vrouw, rijk en arm, in fantasie en in werkelijkheid.

Conformeren. Het begint bij familiegrenzen. Bij sturen en gestuurd worden. Bij gestuurde huishoudmeesteressen die in naam van de bovenmeester de mensheid omvormen tot rechten en plichten, tot rechters en plichters. Tot 'oprechte' oplichters. Tot openlijke en stiekeme egoïsten. Stiekeme egoïsten die achterbakse leiders blijken te zijn want wat is een bevoorrechte zonder oplichter, een helper zonder hulpeloze nietwaar. Conformisten blijken meesterlijke oplichters. Meesterlijke 'ik kan alles en jij kan niks' helpers. Blijken ware grootmeesters te zijn in het met een bescheiden gemanipuleerd charmeoffensief de wereld naar eigen hand verleiden.

Conformeren. Het begint bij het Spel. Bij alles en niks, hoog en laag, meester en slaaf. Het spel van stuurloos verstaan en sturend kopiëren. Van generatie op generatie op generatie. En de prijs is hoog. Te hoog als je het mij vraagt.

Hysterie
is de onmacht
dat iets je niet lukt,
en anderen
verder gaan
op een pad
dat schijnt
over rozen te gaan.
Pad van plavuizen met rozen.

Mee moet je
mee zal je
mee wil je verdomme.
'k Wil net zoals jij
over blomme.

Ook jouw lukt het niet
zie je wel,
net als ik.
Je maakt daar verschrikkelijke fouten.
Trek 't je niet aan,
't hindert niets
zal ik je helpen vandaag?

Wat?
Ga je toch door?
Laat naar je kijken,
belachelijk.
Die fouten zijn erbarmelijk,
moeten onmiddellijk goed.

Je kunt het niet.
Je mag het niet.
Niet evenwichtig zijn,
dan voel ik me zo klein
en doe je me zo'n pijn.

Je kunt het niet.
Je mag het niet.
Ga je toch door?
Belachelijk.
Die fouten zijn erbarmelijk.
En ik wil over blomme
verdomme.

[1985]

A-narc(h)ist-en-Conformisten

zijn

familiair gestandaardiseerde schizofrenen

samen-werkende dictators

aristocratisch verslaafde democraten

vrij gebonden na-denkende

egoïsten

dominante na-doeners

vol geweten-loze emoties

zijn

trojaans weten-schappende saboteurs

die in de geest van...

het recht van de sterksten

kopiëren

infiltreren, assimileren, assisteren en chanteren

door

hun kennis en hun kunde

te dicteren

maar noemen dat goddelijk economisch socialiseren

ze concurreren

maar noemen dat

voor gezag vrijwillig weg promoveren of degraderen

om zich vervolgens

tegenover anderen

verduiveld achterbaks te profileren

kortom

ze domineren, terroriseren en tiranniseren

maar noemen dat

anderen een a-narc(h)istisch conformistisch lesje leren

3 Geboeid in het zelf

En daar zit je dan, gevangen in een wereld vol beestachtig middeleeuwse familie-ellende. Vol [chimpansees] heethoofdige behaagzielen, die geen familieleden met eigen verwachtingen, talenten, overwegingen en oordelen willen horen of zien. Vol [bonobo's] verdoovende behagers die heethoofden kalmeren door zichzelf en anderen te maskeren. Vol revolutionaire geesten die je leven tot een beestachtige hel maken als je niet naar hun boos-aardig mens-na-apende pijpen danst.

Mijn door behaagzieke narcisten en voortdurend behagende conformisten aangeklede ik heeft niets in te brengen. Die wordt dankzij het recht van de grootste narcist-en-vader door conformist-en-moeder 'kalmerend' aan het lijntje gehouden met me onderwerpen aan de grillen van de narcist met de meest gestandaardiseerd gemaskerde volgelingen, want die zijn in de meerderheid en hebben 'dus' altijd gelijk. Want dat krijg je in een recht-van-de-sterkste-meerderheid democratie. Daar krijgt de grootste heethoofd de meest maskerende volgelingen en dus altijd gelijk. Dat is 'het zonnetje' in huis. Dat 'kan' niet anders, anders gaat je kop eraf.

In de wetenschap dat mijn door mijzelf gevormde ik daar nooit deel van zal uitmaken - want zelf-denken, zelf-kennis en zelf weten is een gesloten deur voor recht-van-de-sterkst gestandaardiseerde narcisten - kijk ik van de zijlijn onderzoekend toe hoe de narcist-en-conformist van een open, nieuwsgierig ondernemend mensje in mum van tijd een gestandaardiseerd gesloten masker maakt. Een sociaal-economisch gespleten ouderkloon, conformistisch gemaskeerd van buiten door een narcistische heethoofd van binnen. Een met conformistische narcistendogma's omkleed harnas vol manisch-sadistische, depri-masochist-gevoelens, aangekleed door behaagziek gestandaardiseerde familieleiders die goddelijk rationeel lijken maar verduiveld emotioneel blijken. Met als doel: een maatschappij vol behaagzieke behagers, bet-

weterig afgestemd op de vijand: geïnteresseerd ondernemende eigenheimers; openhartige mensen met een rechtvaardig hart die zelf denken, zelf voelen en zelf doen.

Want stel je toch eens voor, voor je het weet worden zelfdenkers andersdenkers. Worden ze een groep andersdenkers. Een groep zelfdenkende andersdenkers met andere zelf-kennis en kennis over alles wat anders is. Een familie. Een grotere familie die jouw recht-van-de-sterkste narcistengewoon-tebelangen doorziet en aantast. De meerderheid heeft immers altijd gelijk. Dus worden trojaanse trucjes toegepast om zelf-weten uit te schakelen. Zoals tweedracht zaaien door middel van leugens, sabotages, (groeps)intimidatie, isolatie en meer vormen van verbaal en fysiek geweld. Waaronder de voortdurende hersenspoeling dat narcistische heethoofden altijd gelijk hebben en conformistische verdoovers altijd goed zijn. Dat alleen hun waarheid bestaat en ieder die er anders over denkt slecht is en alleen, heel misschien, vergeven kan worden als de ander zijn fouten erkent en zich bekeert. Net zolang tot de openlijke zelfdenker alsnog overstag gaat, of ziekte of dood erop volgt.

Mocht dat alles niet het gewenste effect hebben dan kan altijd nog een noodmaatregel worden toegepast: begripvol 'ach je weet niet beter' intimidatie. Een tactiek die ook toegepast wordt als iemand zich alsnog heeft geconformeerd. Alleen wordt hier de tactiek trojaans verpakt in vergevingsgezinde paaitechnieken van 'ik geef me over, ik accepteer je zoals je bent, je hoort er ook bij'. Om je vervolgens via allerhande 'kun jij dat voor me doen, geweldig....' vragen alsnog gaar te stomen tot de gewenste 'dat kun jij toch wel even voor mij doen' standaardconformist. Wie kan dat na zoveel eenzame ellende nog weerstaan? Bovendien kan zo geïnfiltreerd worden in de identiteit van de ander. De grootste heethoofd wil immers dat anderen doen wat hij of zij wil. Daarom moeten er betere systemen en technieken worden uitgedacht om mensen blindelings naar conformistisch geschoolde narcistenpijpen te laten dansen. En wie zijn daar beter geschikt voor dan identiteiten die alle vormen van narcistisch en conformistisch geweld al hebben doorstaan. Die ratio tegenover emotie blijven stellen. Die niet alleen zichzelf maar ook anderen kennen. Of, als dat niet lukt, hun erfgenamen, degenen

die zelfdenken, zelf-kennis en zelf-respect voor de grenzen van zichzelf en anderen met de paplepel ingegoten hebben gekregen en geen idee hebben wat het is om narcistisch en conformistisch geschoold te zijn.

En zo ontstaan aan de ene kant de conformistisch geschoolde leiders, de grote Sara-ezels die de familielasten moeten dragen, en aan de andere kant de ziende blinde narcist-en-kinderen, de kleine Isaäk-ezels die in het belang van de Abramitische narcistenkoning van alles zelf mogen weten. Binnen goddelijk narcistische hiërarchiestructuren wel te verstaan, want koningskinderen worden immers niet geacht zich bezig te houden met de conformistische dingen des levens. Dat doen de conformistenleiders wel even. De gemaskerde narcistenhelpers met een meesterlijke positie, die van betweterige verdoover, wegmasserende ondersteuner en maskerregisseur. Die mogen, na achterkamertjesoverleg, in samenspraak met de narcistenkoning [de koningskinderlijke leider], in vergulde harnassen bepalen wat het nieuwe groepsbeleid zal zijn in het land der blinden. Voor helper, leider én koningskind.

Ik geef het je te doen. Probeer jij, als eigenheimerige hulp, jezelf maar eens *niet* te formeren, structureren en regisseren tot zelfdenker, -weter, -kunner, -doener, -voeler en -kiezer in een wereld vol Oost-Indisch dove en ziende blinde standaard denkers en doeners. Gelukkig knijpt de strak dirigerende narcist-en-koning om wille van zijn narcistische belangen een oogje dicht en praat ie met twee heethoofden. Op voorwaarde dat je die wetenschap onder de narcistische dekmantel houdt, laat ie de linkerhand [dus de rechter overzichtsleider] niet weten dat de eigenheimerige rechterhand [dus die linke(r) -detail-hulp] zich *om* de narcistenkoning laat leiden door irrationele koningskinderen [die conformistisch dove lammen ziende blinde narcist-en-kinderen willen laten leiden], als rationeel verlamde conformist-en-leiders voor zijn emotioneel verblinde narcistenkarretje te laten spannen. Want narcist-en-conformisten zetten kwaad bloed door voor de één door de knieën te gaan en de ander af te troeven. Die maken krom wat recht is door kleine ezels - die hun hersens niet gebruiken maar wel de zaak boven meester willen zijn - de kroon op te zetten voor het vuile werk dat ze grote ezels laten opknappen.

pen. Door van de heethoofdige prins geen kwaad te weten, vierkant achter koningskinderen te gaan staan en conformistenleiders in de kou te zetten. Net zolang tot de prins van leer trekt. Want waar twee honden vechten om een been gaat de derde er gauw mee heen, dacht de narcistenkoning terwijl hij zijn handen in onschuld waste. 'Wie een kuil graaft voor een ander trapt er zelf in. Het is niet alles goud wat er blinkt'. Ach wat, wie het laatst lacht, lacht het best', dacht de eigenheimerige hulp. 'Wie niet sterk is moet slim zijn. Vogeltjes die te vroeg zingen zijn voor de poes'. Want wie had zichzelf eigenheimig buiten dat boosaardige familiespel gezet? Precies. En wie hadden het nakijken? Wie hebben zichzelf vastgenaaid aan narcistische heethoofden die alles en iedereen voor zichzelf willen? Wie heeft zijn geweten met brandhout dichtgeschroeid? Wie zijn afhankelijk van conformistische ezels die de narcistische lasten dragen, die alles wel even zullen regelen en de narcistische pijn conformistisch verzachten. En wie moeten daar onder het mom van 'samen staan we sterk' koningskinderlijk bij helpen?

Tja, een narcistenvriend is een conformistennar. Dat krijg je ervan als je van twee walletjes wil eten. Als je een koningskind of -vrind wil zijn. Als je van de behaagzieke duivel bezeten bent. Als je denkt dat behagen de sleutel is die op alle sloten past. Als je denkt dat behaagziek dat stom is, niet alleen sla-venarbeid verzoet, maar ook recht maakt wat krom is. Dat je alleen met behagen op zak wijs bent, mooi en nog prachtig kunt zingen ook. Als je op zoek bent naar de prins of prinses op het witte paard. Dan vind je behagen zoet. Dat laat je iemand graag een toontje lager zingen als je ergens je zinnen op gezet hebt. Dat ben je altijd op zoek naar een zondebok. Dat ga je tekeer als een olifant in een porseleinkast als iets je neus voorbij gaat. Dan ben je alleen nog maar bezig met anderen de mond te snoeren. Maar een gouden zadel maakt van een ezel nog geen paard. Ik laat me niet zomaar klein krijgen. Waar een wil is, is een weg. Hoewel..., mijn droom dat narcisten-conformisten zich uit de droom *willen* laten helpen - dat in de beperking zich de meester toont en ondervinding *niet* de beste leermeester - is niet in vervulling gegaan. Die blijven altijd hetzelfde deuntje zingen, altijd dezelfde 'de meerderheid heeft altijd gelijk leugentjes om bestwil' verkopen. Die blijven zitten waar ze zitten en zien eigenheimige spoken op klaarlichte dag.

Want hoe steek je een eigenheimer naar de kroon nietwaar. Hoe zorg je ervoor dat je niet het onderspit delft, dat je de sterkste, beste en liefste blijft. Gewoon een kwestie van pappen en nathouden. Van ziende blind, doof en gevoelloos niets willen weten wat niet aanstaat. Van verwachten dat de ander net zo hoort, ziet en zwijgt. Net zo leugentjes om eigen bestwil verkoopt. Net zo heerst door te verdelen. Net zo de waarheid hardnekkig verwart met de mening van de meerderheid om de democratie een handje in eigen voordeel te helpen. Net zo zorgt dat de waarheid niet aan het licht komt. De waarheid dat narcist-en-koninkjes anderen het licht in de ogen niet gunnen. Dat conformist-en-leiders groen en geel zien van jaloezie dat narcistenkoningen de vrije hand hebben om meer zelf te weten, te kunnen en doen dan alle anderen bij elkaar. Dat narcistenkoningen en koningskinderen zich Oost-Indisch doof, frank en vrij laten bedienen door al dan niet van zichzelf vergulde conformistenleiders. Dat koningskinderen witheet van woede zijn dat narcistenkoninkjes doen wat in hun kraam te pas komt en conformistenleiders al het werk moeten opknappen wat narcistenkoningen niet aanstaat en zij daarbij moeten helpen. Dat ze schaamteloos te horen krijgen dat ze niet moeten klagen maar dragen en Oost-Indisch dove conformistenleiders vragen om kracht. Dat narcistenkoningen werk- en luxe koningskinderen creëren. Dat ze de één op het paard helpen en de ander toebijten dat ze naar de bekende weg vragen, dat ze niet moeten zeuren maar poetsen; óf ze een duwtje geven van de wal in de sloot door álle werk uit handen te nemen om ze vervolgens zonder pardon naar de andere wereld te helpen. Want in het land van narcisten hebben heethoofden de halve wereld. Daarom zien ze met argusogen toe dat ik mijn ware gezicht blijf laten zien. Dat ik mijn ogen niet in de zak heb. Dat ik man en paard noem als het nodig is. Dat ik zelfs het beestje bij de naam kan noemen. Dat ik zo nodig mijn tanden laat zien. Dat zint onze narcist-en-conformisten helemaal niet. Waar haalt ze het lef vandaan, dat pikken ze toch niet. Ze zullen die eigenheimer wel even een lesje leren. Ze zien er dan ook geen been in om me stelselmatic in het harnas te jagen, me van het kastje naar de muur sturen en me monddood te maken. Boontje komt om zijn loontje, had ik hen maar naar de mond moeten praten. Vervolgens laten ze me met de mond vol tanden

staan omdat ze niet alleen goed kunnen vleien maar ook meester zijn in kwaadsprekerij. Om even later mijn tanden eruit te slaan omdat ik de waarheid geen geweld aandoe. Maar ik ben niet op mijn mondje gevallen. Waar het hart vol van is loopt de mond van over. Er zijn meerdere wegen die naar Rome leiden. Ik vertrek gewoon met opgeheven hoofd. Ik laat me toch zeker geen knollen voor citroenen verkopen. Al te goed is buurmans gek. Ik pas ervoor om voor de fouten van anderen op te draaien. Dáár ben ik niet voor in de wieg gelegd. Dat narcist-en-conformistenstandaards de waarheid niet onder ogen willen zien, anderen de schuld in de schoenen schuiven en zich in alle bochten wringen om de snor te drukken wil nog niet zeggen dat ik uit hetzelfde vaatje moet tappen. Ik kies liever rechtvaardigheid voor behagen.

Maar alle spreekwoordelijke taalkunst op een stokje, de prijs die je betaald voor een conformistisch aangeklede narcisten-identiteit is hoog. Te hoog als je het mij vraagt. Je wordt geacht zowel je zelf denken, kiezen, doen en zeggen, als je zelf- en mensenkennis, je logisch en redelijk zijn en je zelf bepalen hoe en wat je voelt te onderdrukken. Heb je allemaal, al dan niet vrijwillig, ingeruild voor de eer van de heethoofdige familieking en zijn conformistisch gevolg. Ingeruild voor deelname aan het verdeel en heers principe van narcistenleiders en opvolgers. Ingeruild voor actief onderwerpen en meedoen aan narcistische familiepolitiek. Ingeruild voor de emotionele belangen van geestig gestandaardiseerde familieleiders en familiekingen thuis en elders. Want je dacht toch niet dat rechtvaardige argumenten gehoor vindt bij gewelddadig gestandaardiseerde leiders thuis en elders? Je dacht toch niet dat je egocentrisch gestandaardiseerde groepsargumenten succesvol kunt beantwoorden met logica en redelijkheid? Neem van mij aan, dat is water naar de zee dragen. En ik kan het weten. Ik ben door schade en schande wijs geworden dat in een kringetje ronddraaien om de reddende engel te zijn voor Abramitische familieleden geen steek wijzer maakt. Maar goed, vergissen is menselijk zullen we maar zeggen. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Ik heb leergeld betaald. Wie zijn billen brandt moet op de blaren zitten. Had ik hun onredelijkheid maar niet met de mantel der liefde moeten bedekken, eigen schuld dikke bult. Wie niet

horen wil moet maar voelen, wie de kleine gedachten negeert, wordt door de grote geïntimideerd. Vele kleine gedachten maken namelijk een grote. Gelukkig ben ik niet voor een gat gevangen. Met dat bijtje heb ik vaker gehakt. Zelf denken is immers het begin van alle wijsheid. Daarom ben ik ook niet voor een kleintje vervaard, sterker nog, ik heb al vroeg geleerd om op de kleintjes te letten. We beginnen gewoon van voren af aan met humaan rechtvaardig argumenterend in het leven te staan en laten narcisten en conformisten in hun goddelijk standaard gegroepede 'eigen' waan.

[A-narc(h)ist-en-Conformisten]

Overgevoelig
voor kritiek.

Want,
betekent kritiek niet
fouten maken:
en dat is erg.

Want,
betekent kritiek niet
onmiddellijk veranderen:
en dat lukt niet.

En dan?

Kritiek,
afwerend reageren.
Dat is niet fout
ik heb het goed gedaan.

of zo:

Kritiek,
ja 'k heb een fout gemaakt.
Verbeten reageren
en proberen
te herstellen
wat onherstelbaar schijnt.

of zo:

Kritiek,
ja 'k heb een fout gemaakt.
Hoe kan ik dat herstellen?
Ik kan het zo,

of zo,

of zo:

Ik zal m'n best doen,
't komt wel.
Eens komt de tijd dat 't lukt.

[1985]

Zolang je niet de vruchten plukt
van jouw boom der kennis,
zolang de stroop van haat, jaloezie en wraak
je de mond snoert,
zolang is de waarheid gedooft
en de leugen een feit.
Is zwart wit
en wit zwart.
Is goed kwaad
en kwaad goed.
Is onrechtvaardig rechtvaardig
en rechtvaardig onrechtvaardig

4 Het zelf uit de droom geholpen

Wat zei ik ook al weer? Over al die vorige levens die in mijn dromen rondspoken? Weet ik daar niks van? Net zomin als de wetenschap? Oh jawel hoor. Kleine volwassenen weten wel raad. Met die levensweg. En al die dromen. Die hebben hun antwoord al klaar. Zijn al mijn vorige levens.... als kind, als verpleeghulp en muziekstudent, als .... Mijn opvattingen, gedragingen en keuzes in al die verschillende huizen, in al die verschillende plaatsen.... Opvattingen, gedragingen en keuzes die doorspekt zijn met familiale en vreemde verhalen over de belevenissen van mijzelf en anderen. Maar wees eens eerlijk, wel een beetje saai vind je niet. Zo'n uitleg. Een beetje rechttoe, rechtan. Net zo saai als de illusie van een platte aarde en niet willen weten waar de grens ligt. Omdat grenzen opzoeken eng is? Omdat we al vanaf onze peutertijd geleerd hebben wat er zwaait als we de grenzen verkennen en bekritisieren? Als we de grenzen van .... kennen en die van onzelf afbakenen? Als we iets doen waar kleine en grote egoïsten niet van gediend zijn? Als we ontdekken wat we niet mogen ontdekken? Als we weten wat we niet mogen weten?

Want wetenschap is leuk, en het wordt nog veel leuker als je gaat combineren. Als je verbanden trekt tussen kind en volwassene. Tussen klein en groot, verstand en gevoel, thuis en buiten, individu en massa, aarde en heelal. Dan ga je ongelofelijke dingen zien. Zowel microscopisch klein als onuitsprekelijk groot. Niet alleen een ronde aarde waar we met zijn allen als een magneet naar toe getrokken worden, maar ook waarom we mentaal zo vastgeklonken blijven zitten aan het aardse, het materiële, aan vaste grond onder de voeten en zekerheid, terwijl aan de andere kant onze intellectuele en materiële fantasieën tegelijkertijd zo ko-s-misch groots kan zijn.

Maar je staat wel alleen.... in een wereld vol egoïstisch conformerende tirannen vol aards familiegeweld. Vol tweedracht zaaiende 'familiegoden' die je

keer op keer nachtmerries bezorgen. Als je iets weet wat je niet geacht wordt te weten. Als je iets kunt wat je niet geacht wordt te kunnen. Als je iemand bent die je niet geacht wordt te zijn. Die je in diepe ravijnen laten vallen en er voor zorgen dat je voortdurend moet vluchten voor achter je aan rennende kleine en grote mannen die willen dat je je identificeert met schijnheilig conformerende 'witte wieven' van 'goddelijk' paaiende en graaiende familiekoninkjes van anarc(h)istenfamilies. Saraitisch sprekende conformistenfamilies vol zich (i)Saksisch van-de-domme houdende familie-ezels die niet willen weten dat egoïsme en bescherming en instandhouding van mentale, fysieke, intellectuele, economische en politieke misdaad leidt tot een maatschappij vol cultuurhuizen, gebouwd op drijfzand. Op kwaad waarin men blijft steken. Waar ik overigens ook over gedroomd heb.

Daarom droom je. Aan de ene kant van een autonoom-ik, een onafhankelijk ik die zelf nadenkt, voelt en kiest en van daaruit een eigen geweten vormt, compleet met eigen wetten [auto = zelf en nomos = wetten in het Grieks]. Iemand die zichzelf een weg naar boven denkt. En aan de andere kant over een heteronoom ik, een ik die zich moet laten leiden door de wetten en regels van anderen. De wetten en regels van 'meeste stemmen gelden', ongeacht of die meeste stemmen nou rechtvaardig zijn of niet. De wraakzuchtig opjagende en piratende oorlogswetten van religieuze hebzucht en aanbiddende vriendjespolitiek. De liberaal communi(sti)cerende wetten van het recht van het sterkst overheersende familiegeweld. De wetten en regels van 'grootvader is de goddelijke bovenmeester van de hem religieus behagende meerderheid, vader de politieke meester, moeder de economische gezel en de kinderen hun trojaanse spelletjes lerende slavenarbeider'. Met andere woorden, aan de andere kant van het autonome ik staat een ik die zich noodgedwongen aanpast, gelijkvormig maakt of zich voegt naar, want dat is de definitie van Van Dale over conformeren. Een ik die assimileert, die in overeenstemming brengt met, want dat is de betekenis van aanpassen. Een ik die gelijk van vorm is, uniform, eenvormig, want dat staat voor gelijkvormig. Een ik die zichzelf zodanig aansluit aan de omgeving dat er een verbinding of een geheel ontstaat, want dat betekent zich voegen

naar. Een ik dus die geacht wordt, zich van kleding tot denken, doen en laten eenvormig te laten maken, ook wel uniformeren of standaardiseren genoemd. Met als doel, samen iets bereiken waar we allemaal belang bij hebben. Van bestrijden van misdaad, terreur en oorlogsgeweld, tot economische welvaart en instandhouding van de soort. We willen immers in leven blijven. Dus water en voedsel, veiligheid en een dak boven ons hoofd om rustig te kunnen slapen. We willen immers rationele en emotionele ontwikkelingskansen, want alleen met kennis en kunde kunnen we ons staande houden in een kansen bedreigende wereld.

Ehh, wat zei je, samen ergens belang bij hebben? Ons staande houden in een kansen bedreigende wereld? Hoe dan? Door mijn autonomie op te geven? Mijn rechtvaardigheidsgevoel? Mijn denkvermogen? Mijn keuzes? Door met sadomasochistisch gedrag en Trojaanse Spelletjes anderen te beschadigen ten behoeve van een stelletje egoïsten die iedereen Achterbaks willen onderwerpen aan de emotionele, intellectuele en economische behoeftes van a-narc(h)istische grootvaders? Die je 'geestig' bedreigen als je niet naar hun feodale familiepijpen danst?

Harris deelt de mens in drieën: een Kind, een Volwassene en een Ouder. Een kind onderzoekt, een Volwassene overweegt en een Ouder dicteert. Volgens Harris is het Kind een nieuwsgierig, ongeremd Kind dat wil onderzoeken, kennen, aanraken en ervaren. Een kind dat geconfronteerd wordt met vele andere kleine en grote kinderen die allemaal hetzelfde willen: nieuwsgierig de wereld ontdekken. De volwassene is iemand die zelf nadenkt. Iemand die niet automatisch accepteert en kopieert wat autoriteiten hem of haar dicteren maar onderzoekt wat logisch en redelijk is en wat niet. Volwassenen laten zich niet leiden door Ouder boodschappen. Zij vinden het vanzelfsprekend om hun kansen en bedreigingen autonoom in te schatten en op grond daarvan plannen te maken en uit te werken. Kind en Volwassene staan dicht bij elkaar, de Ouder er tegenover. Ieder mens moet leren de Ouder in zichzelf los te laten, aldus Harris.

Zijn voorganger, Freud heeft iets soortgelijks. Die deelt de mensheid ook in drieën maar noemt dit het Es, het Ich en het Über-ich. Het kind is een Es,

een ongeremd, nog niet gesocialiseerd kind dat nog niet geleerd heeft om zijn wensen uit te stellen maar zich blindelings laat leiden door energie en impulsen, door het principe: 'ik kan niet wachten, ik wil het nu', aldus Freud. De volwassene die Freud het Ich (of Ego) noemt vergelijkt hij met een ruiter. Een ruiter die het Es, het ongetemde paard – het Kind dus - in toom moet zien te krijgen en houden. In belang van het paard en ruiter. Waarmee ook Freud laat zien hoezeer hij het Ich onlosmakelijk verbindt aan het Es.

Want wat is een ruiter zonder paard nietwaar. Een paard mag zich dan weliswaar zonder ruiter prima lijken te redden, zonder ruiter in zijn kop redt hij het niet. Want in de vrije wereld kan het er behoorlijk wild aan toegaan. Er zijn heel wat voetangels en klemmen als egoïsten en conformisten die hem het leven onmogelijk kunnen maken. Maar zijn innerlijke ruiter, zijn volwassene, zijn verstand staat klaar om te helpen. Die bemiddelt tussen de wensen van het paard en de wereld. Die kijkt wat redelijk is en wat niet. Hoe je rechtvaardig rekening kunt houden met eigen en andere wensen. Die kent een heel scala aan technieken om optimaal aan de wensen van het paard tegemoet te komen. Althans, dat zegt hij. Hij moet het nog wel even bewijzen. Want ons verstand is niet zomaar een goede ruiter. Daar gaat wel een leerproces aan vooraf. Een leerproces die niet iedere ruiter goed heeft kunnen doorlopen.

Want in tegenstelling tot Harris zegt Freud dat we niet zonder een Über-ich kunnen. Volgens Freud hebben we een externe ruiter nodig die boven de interne staat. Freud maakt het Ich afhankelijk van een Über-ich, een externe ruiter. Zonder die externe ruiter kan het paard - het Es, het kind in ons dus - niet overleven, aldus Freud. Freud standaardiseert onze Volwassene - onze ratio, onze innerlijke ruiter die zelf nadenkt dus - door het Über-ich naar het innerlijke Ich te kopiëren. Alleen als standaardpersoonlijkheden met standaardratio's kunnen we ons Es-kind in toom houden, volgens Freud. Om in Harris' termen te spreken: Freud bekijkt de wereld vanuit de Ouder en ziet zowel het onderzoekende kind als de volwassene in ons, als iemand die op gestandaardiseerde wijze in toom gehouden moet worden. Als ons Ich maar voldoende overruled wordt door Über-Ichs, kunnen externe ruiters onze Essen ongeremd intimideren met hun 'IK MAG' behoeftes. Kunnen ze ons kind

(ons Es-gevoel) zo intimideren dat het kind in ons meer vertrouwen krijgt in extern onderzoek en afwegingen dan in interne.

De Über-Ichs van Freud [en de Ouder van Harris] blijken geen ruiters maar ongeremde Es-paarden te zijn die de externe ruiter willen zijn van alle andere paarden. Blijken Meesterlijk concurrerende Essers te zijn die het onderzoekende kind in ons willen uitschakelen door onze volwassene te paaien met kansen en onze Es bang te maken voor bedreigingen als we niet doen wat Über-Ich wil; net zolang tot onze Ich zich overgeeft en onze onderzoekende Es, zonder steun van het interne Ich - dus zonder steun van onze rationale afwegingen en selectie - alleen nog door zich als Über-ichs presenterende Über-Essers bereden willen of kunnen worden. Met alle gevolgen van dien. Met andere woorden, de Über-ich van Freud en de Ouder van Harris blijkt niet anders dan een Groot Kind te zijn, een Über-Esser, een Meester-Esser die op Achterbakse wijze andere kinderen en volwassenen gestandaardiseerd probeert uit te schakelen om zich aldus blijvend te verzekeren van een goddelijk kinderachtige [groot]vaderpositie.

Kinderen die gefrustreerd raken omdat er altijd wel een Über-Esser is die de baas wil spelen. Die bang, boos en verdrietig wordt van al die 'weg jij', 'dat is van mij', 'bemoei je met je eigen zaken', 'dat is niet eerlijk', 'dat wil ik ook', 'jij hoort hier niet', 'doe wat ik zeg', 'slappeling', 'bangerik', Essers en Über-Essers. Een kind dat gedwongen wordt te kiezen tussen:

1. vechten: dwz., zich niet weg laten jagen en desnoods in mentaal, fysiek, intellectueel, economisch of politiek familiegevecht gaan,
2. vluchten: zich geïntimideerd laten weggagen en in een hoekje bang, depressief en zielig zijn,
3. conformeren: buigen, vriendschap sluiten en precies doen wat de ander wil, in de hoop zo alsnog de vereiste vrede, vrijheid en vrolijkheid te krijgen.
4. trojaans vechten: suggereren zich over te geven en vriendschap te willen sluiten en de ander vervolgens met zijn eigen wapens terugpakken,
5. distantiëren: vanuit het principe: 'ze dulden geen tegenspraak en hou-

den niet van rechtvaardigheid dus houd ik zowel rekening met hun als met mezelf door me te distantiëren, want onredelijke mensen kan ik missen als kiespijn'.

Een kind dat dominant of trojaans verleid wordt zich te conformeren aan de emotionele tirannie van meester-Essen. Die verleid wordt om zich om te vormen tot een als Über-Ich presenterende Über-Esser. Een gekloonde conformist die eigen emoties 'vrijwillig' afremt en intoomt, ter wille van meester-Essen die de illusie wekken dat deze vriendschappelijke daad ooit zal leiden tot de vervulling van al zijn of haar onvervulde verlangens. Een Eskind dat steeds langer blijkt te moeten wachten en steeds meer moeite blijkt te moeten doen om al die meesterlijke bazen en baasjes tevreden te stellen. Egoïsten die van gekkigheid niet meer weten wat te doen met al die buigzame familieleden. Die hun egoïstische grenzen steeds verder verleggen. Die kijken hoever ze kunnen gaan. Die enerzijds alleen nog respect kunnen opbrengen voor diegenen die hun vrijheid op redelijke voorwaarden aan banden leggen en anderzijds niet kunnen stoppen met gehoor geven aan de Es impulsen van zichzelf. Omdat ze nooit geleerd hebben hoe ze de ongeremdheid van Meesters Es boven zich in toom moeten houden. Hoe ze nee moeten zeggen tegen onredelijke wensen van Über-Essers die als Über-Ich met een uitgeschakelde volwassene denken jouw ruiter te moeten zijn.

Ik zat vroeger op gymnastiek. Ik was er zelfs redelijk goed in. Ik bewoog me vrij door de ruimte en over de toestellen. Met name het laveren over de evenwichtsbalk had ik thuis goed leren verstaan. Maar vrijmoedig over het paard springen was een kunst die me minder goed afging. Daar had ik hulp bij nodig. Hulp van mijn innerlijke steun en toeverlaat: mijn volwassen ich-ruiter, want ik heb een broertje dood aan over het paard getilde Über-ichs. Die springen meteen uit hun vel als een kinderlijk Es-paard met hulp van haar volwassen Ich-ruiter een gat in de lucht springt. Dat springt zo in het oog, zeggen ze. Dat doe je niet, dan val je in ongenade. Daarom ben ik ook niet zo'n hoogspringer, want wie hoog springt kan diep vallen. Über-ichs

laten je namelijk als een baksteen vallen als je uit hun ouder(lijk)e familieband springt. Als je je laat leiden door je eigen Ich-ruiter. En daar houd ik niet van, daar heb ik meer dan genoeg van... gedroomd. Gelukkig ben ik niet op mijn mondje gevallen, ook al is het gevolg dat er revolutionaire herrie in de familientent komt. Als ik namelijk ruiter en paard bij de naam noem springen al die meesterlijke Über-Ichs er Esserig bovenop. Gaan ze non-verbaal de vermoorde onschuld spelen. Zeggen ze dat ze er niks van snappen. Want Über-ichs voelen zich een goddelijke Es. Daarom spelen ze ook met zo'n hoog Über-Es spel de Ich-ruiter de zwarte piet toe. Maar daar trap ik niet meer in. Ik heb mijn hulpvaardige (l)esje geleerd. Die zichzelf vergoddelijkende Über-Ichs trappen een Es-paard op de tenen en een Ich-ruiter op het hart. En als je er iets van zegt geven ze je nog een trap na ook.

Zo'n brede, koninklijke trap uit mijn droom bijvoorbeeld. Die trap die achteraf [afgezien van een metalen raster] als twee druppels water lijkt op de trap van het Israëlich hooggerechtshof. Die trap met die aardig lijkende man die een houten bovenrand op de leuning stond te figuurschaven. Nee dank je, van een houten familiekop schaaft men goden. Zo'n trap hoef ik niet. Die leidt naar occulte rijkdom en goddelijke vriendjespolitiek. Naar Ich-ruiters van aan logica, redelijkheid en rechtvaardigheid verslaafde Es-paarden, Über-ichs duister behagende levensweg schoon te laten vegen. Dat zijn Über-ichs die je ofwel de fluit, ofwel de tweede viool laten spelen. Die laten Es-kinderen die zich over de Ich-band, laten leiden door rechtvaardigheids- en verantwoordelijkheidsgevoel, schijnheilige huisjes omver trappen om er zelf beter van te worden, er als een haas vandoor te gaan en nog veel meer ellende aan te richten. Daar bedank ik voor. Ik ben wel goed maar geen familiegek.

***

Een baby lag in de wieg lekker op haar zij diep onder de dekens te slapen. Ze had een hele bos donker haar. Een introverte moeder zat er aan de zijkant bij. Het was haar derde kind. Ik had geen derde kind. Had dat wel ge-

wild. Ik was me daar bewust van, toch was ik niet jaloers. Ik gunde het haar van harte. De baby draaide haar hoofd om en lachte naar me. Ik zag de opvallende overeenkomst tussen de baby en haar moeder en zei haar hoe leuk ik dat vond. Hoe mooi de baby was. Dat het me leuk leek een kind te hebben dat zo op je leek. Ze reageerde er niet op. Het was een vrouw die niet voor zichzelf kon opkomen. Aldus mijn droom op 17-04-07.

Toen ik wakker werd lag ik heel behaaglijk op mijn zij onder de dekens te slapen. Ik wilde nog helemaal niet uit bed zo lekker lag ik. Toen ik nog wat lag na te denken over de droom realiseerde me ineens de overeenkomst tussen mijn slapen nu en de baby met het grote bos donkere haar die ik zelf ooit was. De baby die zo op haar moeder leek. Het lijkt wel of ik mezelf heb gezien vanuit het perspectief van een volwassene van toen. De oppas van destijds? Het geborgen gevoel waarmee ik wakker werd bleef mij nog lang in de ochtend koesteren.

Kleine meisjes
zachte wijsjes
uit kleine kindermond:
bescheiden, speels en popperig.
En als ze ondernemend zijn,
verstandelijk begaafd,
dan heten meisjes katten
en zijn ze niet meer braaf.

De dochters van de vader
zijn klein en blijven klein.
't Zijn dochters van de kater
en alles is maar schijn
het is maar schimmenspel
en beiden weten 't wel.

Het kind is klein
en vader is almachtig,
vindt hij niet alles prachtig?
Het is maar heel toevallig
dat hij geen aandacht heeft
als zij weer iets presteert;
een serieus gesprek daarover
afweert.

||

Het is alleen door tijdgebrek,
doordat hij zo druk leeft.
Daarom is hij wat jachtig,
zijn aandacht het begeeft.

De kater is in volle glorie
zodra zijn dochter praat.
Kater van 't huis
in vol ornaat
speelt met zijn dochter
muis.

Vader speelt een spel
van kater en de muis.
Hij heeft een dochter
om te bespioneren,
en mee te manoevreren
en om te concurreren
||
en vader was de kater
en dochter was de muis.

[1985]

Bronnen

- Beauvoir, Simone. [1979, 8^e druk]. *Een wereld van mooie plaatjes*. Bussum: Agathon.
- Bijbel, [1995]. *Bijbel*. Haarlem: Ned. Bijbel Genootschap.
  - x Genesis 1: 26. 3: 6. 22: 1-19.
  - x Exodus 20: 13.
  - x Leviticus 19: 18. 19-21.
  - x Deuteronomium. 32: 17-21.
  - x Richteren 9: 23.
  - x 1-Samuel 16: 14.
  - x Psalmen 103: 13
  - x Jesaja 59: 9
  - x Ezechiël 23: 25.
  - x Mattheus 10: 34. 26: 52.
  - x Marcus 1: 23-27, 34. 5: 1-20. 9: 22
  - x Lucas 8: 27-33
  - x Johannes 8: 28-29.
  - x Kolossensen 1:16
  - x Jacobus 2:19.
- Dale, Van [1997]. *Handwoordenboek van Hedendaags Nederlands*. Utrecht: Van Dale Lexicografie bv.
- Emmerechts, Sonja, [1999]. *Pesten. Wat doen we eraan?* Antwerpen: licarus.
- Fromm, Erich, [1972?]. *Liefhebben, een kunst, een kunde*. Utrecht: Bijleveld.
- Greene, Robert, [1998]. *De 48 wetten van de macht*. Amsterdam: J.M. Meulenhoff.

- Harris, Thomas A. *Ik ben o.k. - jij bent o.k.* Baarn: Amboboeken.
- Miller, Alice, [1983, 4e druk]. *Het drama van het begaafde kind.* Bussum: Het wereldvenster.
- Mussen, Paul, [1979, 8e druk]. *De psychologische ontwikkeling van het kind.* Het spectrum B.V.
- Ortega Y Gasset, José. [1971, 14e druk]. *De Opstand der horden.*'s-Gravenhage: Leopold.
- Orwell, George. [1976]. *Nineteen Eighty-Four.* Bungay: The Chauser Press.
- Riemann, Fritz [1980]. *Psychologie van de angst.* 's-Gravenhage: Vuga bv.
- Schrijvers, Joep P.M.[2002]. *Hoe word ik een rat?* Schiedam: Scriptum.
- Schoo, H.J., Vervoort-Indorf, M. [1981] *Psychologische encyclopedie.* Utrecht/Antwerpen: Het Spectrum.
- Summa, [1993]. *Encyclopedie en Woordenboek in kleur.* Utrecht-Wageningen: Kluwer Algemene Boeken bv.
- Vandereycken, W., e.a.(1992, eerste druk). *Handboek psychopathologie deel 1.* Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Wikipedia.nl <>Wikipedia.de <> Wikipedia.en